

Akar yakıtlardan alınacak Yol Vergisi Kanunu

(Resmî Gazete ile ilânı : 29 . II . 1952 - Sayı : 8047)

No.
5889

Kabul tarihi
25 . II . 1952

Verginin mevzuu ve miktarı

MADDE 1. — Yabancı memleketlerden ithal veya memleket içinde tasfiye, taktır veya sair suretlerle imal olunan, Gümrük Tarifesi Kanununa merbut Gümrük Umumi Tarifesinin 695 numarasının :

1. (B) Pozisyonunda yazılı 160 dereceden evvel takattur eden hafif yağların (benzin ve benzerleri) beher kilosundan (14) kuruş;
  2. (C) Pozisyonunda yazılı 160 ilâ 270 hararet dereceleri arasında takattur eden hafif ve orta yağların (gazyağı ve benzerleri) beher kilosundan (7) kuruş;
  3. (D/1) pozisyonunda yazılı 150 dereceden evvel takattur eden hafif kısmı yüzde 3 ü geçmiyen mazot ve motörünün beher kilosundan (5) kuruş;
- Yol Vergisi alınır.

Muafiyet ve istisnalar

MADDE 2. — Gümrük Kanununa göre Gümrük Resminden muaf veya müstesna tutulan, birinci maddede yazılı akar yakıtlar Yol Vergisinden de müstesnadır.

Mükellef ve teklif mahalli

MADDE 3. — Vergiye tâbi maddeleri Türkiye'ye ithal veya memleket içinde imal edenler bu vergiyi öderler.

İthalâta ait vergi bu maddelerin ithal olunduğu Gümrük idarelerince, memleket içindeki imallere ait vergi imalin yapıldığı yer vergi dairesince tarholunur.

Matrah

MADDE 4. — Bu vergi, vergiye tâbi maddelerin ağırlığı üzerinden alınır. Kilonun kesri tam sayılır.

Ağırlıkların tâyininde ve eşyanın zarfları hakkında Gümrük Tarifesi Kanunundaki hükümler uygulanır.

Bu vergi, Muamele Vergisi matrahına katılmaz.

Tarh, tahakkuk ve tahsil muameleleri, kanun yolları ve defterler

MADDE 5. — a) İthalâta ait vergi, Gümrük Kanunu hükümleri dairesinde ve Gümrük Resmi ile birlikte, Gümrük idarelerince tahsil olunur.

b) Memleket içinde imal edilen maddelere ait verginin tarh, tahakkuk, tahsil işlemleri ile mecburiyetler ve yabancı memleketlere ihraç edilecek mamulât hakkında 1718 sayılı Kanun ile ek ve tadilleri ve sair hususlarda 5432 sayılı Vergi Usul Kanunu ve ek ve tadillerinin hükümleri uygulanır.

c) Bu kanuna göre vergiye tâbi akar yakıtları memleket dâhilinde imal edenler birinci sınıf tüccar olmasalar dahi 5432 sayılı Vergi Usul Kanununun (188) ne maddesindeki imalât defterini tutmak mecburiyetindedirler.

d) İstihsal ettiği maddeler, Dahilî İstihlâk Vergisine de tâbi bulunan mükellefler her iki verginin tahakkuku için bir defter tutabilirler.

Gümrük Kanunu ile ilgili hükümler

MADDE 6. — Gümrük Kanununun (6) ve (26) ncı maddeleri hükmü ithal edilen akar yakıtlardan alınacak Yol Vergisi hakkında da uygulanır.

Verginin sureti tevzii

MADDE 7. — Bu kanun gereğince Hazinece cibayet olunacak Yol Vergisi Gelir Bütçesine irat kaydolunur. Karşılığında her yıl gelir tahminlerinin yüzde 45 i nispetinde Karayolları Genel Müdürlüğüne, yüzde 40 ı nispetinde il özel idarelerine ve yüzde 15 i nispetinde belediyelere verilmek üzere Maliye Bütçesine ödenek konur.

Yıl sonunda sağlanan gelir bütçeye konan ödeneklerden fazla veya eksik olduğu takdirde ertesi yıl ödeneklerinin hesabında nazara alınır.

İl özel idareleriyle belediyelere ait ödenekler her ay sonunda müsavi taksitler halinde ve bir evvelki yılın hasılât fazlası ise mütaakıp yılın birinci ayı sonunda toptan İçişleri Bakanlığı emrine, ayrı ayrı iki hesaba kaydolunmak üzere, İller Bankasına tevdi olunur. İller Bankasında İçişleri Bakanlığı emrinde her ay toplanan bu paralar, bankaca en geç ertesi ayın 15 ine kadar illerin ve belediyelerin son nüfus sayımındaki nüfus miktarlarına göre illere ve 5237 sayılı Kanunun 40 ve 42 nci maddeleri hükümleri mahfuz kalmak üzere belediyelere dağıtılır.

Mülga hükümler

MADDE 8. — A) Aşağıda 1 - VIII sayılı fıkralarda yazılı hükümler 1 . III . 1952 tarihinden itibaren yürürlükten kaldırılmıştır.

I - 2 Haziran 1929 tarihli ve 1525 sayılı Şose ve Köprüler Kanununun Yol Vergisine ait hükümleri;

II - 1525 sayılı Şose ve Köprüler Kanununun bâzı maddelerinin tadili hakkındaki 25 Temmuz 1931 tarihli ve 1882 sayılı Kanun;

III - 1525 sayılı Şose ve Köprüler Kanununa ek 31 Mayıs 1943 tarihli ve 4427 sayılı Kanun;

IV - Şose ve Köprüler Kanuniyle bu kanunun bâzı maddelerinin değiştirilmesi hakkındaki 1882 sayılı Kanunda değişiklik yapılmasına dair 6 Haziran 1945 tarihli ve 4751 sayılı Kanun;

V - İzmir İli Turistik Yollarının İnşası hakkındaki 22 Haziran 1938 tarihli ve 3477 sayılı Kanunun (3) ncü maddesinin (A) ve (B) fıkralarıyla (5) nci ve (6) ncı maddeleri;

VI - 3 Nisan 1930 tarihli ve 1580 sayılı Belediye Kanununun (110) ncü maddesine 18 Haziran 1947 tarihli ve 5116 sayılı Kanunla eklenen (18) numaralı fıkra ile geçici madde;

VII - 1 Temmuz 1948 tarihli ve 5237 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun (Yol Vergisinden belediye payı) hakkındaki (5) nci maddesi ile mezkûr kanunun bu kanuna muhalif diğer hükümleri;

VIII - Karayolları Genel Müdürlüğü'nün Kuruluş ve Görevleri hakkındaki 11 Şubat 1950 tarihli ve 5539 sayılı Kanunun (19) ncü maddesinin (1) numaralı fıkrasıyla (21) nci ve geçici (3)ncü maddeleri.

B) Aşağıda IX, X ve XI sayılı fıkralarda yazılı hükümler bu kanunun yayımı tarihinde yürürlükten kaldırılmıştır :

IX - Karayolları Genel Müdürlüğünün Kuruluş ve Görevleri hakkındaki 11 Şubat 1950 tarihli ve 5539 sayılı Kanunun (19) ncu maddesinin üçüncü fıkrası ile mezkûr kanunun bu kanuna muhalif diğer hükümleri;

X - Yol işleri için benzinin beher kilosundan (11) kuruş Yol Vergisi alınması hakkındaki 14 Şubat 1949 tarihli ve 5336 sayılı Kanun;

XI - Yol işleri için benzinden alınacak vergi hakkındaki Kanuna ek 13 Aralık 1950 tarihli ve 5691 sayılı Kanun.

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu kanunla vergiye tâbi tutulan maddelerin ticareti ile uğraşan ithalâtçılarla bunları ithalâtçılardan veya memleket içindeki ticari ve sınai müesseselerden alarak satan toptancılar ve bunların şube ve acente veya komüsyoncuları kanunun yayımı tarihinde ticarethane, mağaza, fabrika, imalât-hane, ambar, depo ve tanklarında veya sair yerlerde veya yolda bulunan vergiye tâbi maddelerin cins, miktar ve sıklığı ile bunların buldukları yerleri gösterir bir beyannameye aşağıdaki fıkrada yazılı ilânın yapıldığı günü takip eden günün akşamına kadar bağlı oldukları vergi dairesine vermeye mecburdurlar.

Kanunun yayımı tarihinde bu maddelere ait mevcutları yüz kilodan fazla olan perakendeciler de beyanname vermeye mecburdurlar.

Beyanname vermek mecburiyetinde olanlar, yukarıda zikrolunan ve kendilerine ait bulunan yerlerde mevcut, başkalarına satılmış, hibe edilmiş veya sair suretlerle mülkiyeti devredilmiş vergiye tâbi maddeleri beyannamelerinde göstermeye ve vergilerini ödemeye mecburdurlar.

Vergi daireleri, bu kanunun yayımını mütaakıp yukarıdaki fıkralarda yazılı beyannamelerin verilmesini buldukları yerlerdeki günlük gazetelerle ve gazete çıkmıyan yerlerde sair mütat vasıtalarla ilân ederler.

Bu madde mucibince verilecek beyannameler, vergi dairelerince mükelleflerin defterleri ve diğer evrak ve vesikaları ile karşılaştırılıp tetkik edilerek doğruluğu anlaşıldıktan sonra beyannamelerde yazılı akar yakıtlardan birinci maddenin birinci fıkrasında yazılı olanların beher kilosu için (3) kuruş, ikinci fıkrasında yazılı olanların beher kilosu için (7) kuruş ve üçüncü fıkrasında yazılı olanların beher kilosu için de (5) kuruş Yol Vergisi tarh ve tebliğ olunur.

Süresi içinde beyanname vermiyen veya vergiye tâbi mevcut maddeleri beyannamelerinde noksan gösterenlerin vergileri 5432 sayılı Vergi Usul Kanunundaki esaslara göre re'sen tarholunur ve verginin beş katı tutarında ceza kesilir.

Beyana müsteniden tarholunan vergilere itiraz edilemez. Maddi hatalar hakkında Vergi Usul Kanunu hükümleri uygulanır. Re'sen takdir kararları ile bu kararlara dayanılarak tarholunan vergi ve kesilen cezalara yapılacak itiraz hakkında Vergi Usul Kanununun vergi ihtilâflarına mütaallik hükümleri uygulanır. Beyan üzerine tarholunan vergiler tebliğ tarihini takip eden ay başlarında ve üç müsavi taksitte; re'sen tarholunacak vergiler, 5432 sayılı Kanuna göre tahakkuk ettiği ve cezaları aynı kanunun 345 nci maddesi mucibince kesinleştiği tarihten itibaren bir ay içinde ödenir. Süresinde ödenmiyen vergi ve cezalar yüzde 10 zamlı ve Tahsili Emval Kanunu hükümlerine göre tahsil olunur.

Beyannameye dâhil olup başkalarına satılmış, hibe edilmiş veya sair suretlerle mülkiyeti devredilmiş olan maddelere ait vergi için beyanname veren, satınalana, hibe edilene veya bu maddelerin mülkiyeti kendisine nakledilmiş olana rücu edebilir.

GEÇİCİ MADDE 2. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği güne kadar ithal vergi

ve resimleri verilmiş olup da henüz gümrüklerden çekilmemiş olan akar yakıtlardan birinci maddenin birinci fıkrasında yazılı olan maddelerin beher kilosundan (3) kuruş, ikinci fıkrasında yazılı olan maddelerin beher kilosundan (7) kuruş ve üçüncü fıkrasında yazılı maddelerin beher kilosundan da (5) kuruş Yol Vergisi gümrüklerce tahsil edildikten sonra malın çekilmesine müsaade olunur.

GEÇİCİ MADDE 3. — A) 8 nci maddenin I ilâ VI nci fıkralarında yazılı hükümlere göre tahakkuk ettirilen Yol vergileri ve cezalarından 1 . III . 1952 tarihine kadar tahsil edilemeyenlerin kayıtları silinir ve mezkûr tarihten sonra yeniden tahakkuk yapılmaz.

B) 8 nci maddenin X ve XI nci fıkralarında yazılı hükümlerin yürürlükten kaldırıldığı tarihten evvelki zamanlara ait muamelelerden dolayı henüz tarhedilmemiş veya tahakkuk ederek tahsil olunmamış vergilerle vergi ve zam cezaları ve ge-çikme zamları hakkında mezkûr hükümlere göre muamele yapılır.

GEÇİCİ MADDE 4. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten 1951 Bütçe yılı sonuna kadarki devrede akar yakıtlardan tahsil olunacak Yol Vergisinin tamamı Karayolları Genel Müdürlüğüne aittir.

MADDE 9. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 10. — Bu kanunu İçişleri, Mahye ve Gümrük ve Teekel Bakanları yürütür.

27 Şubat 1952

<i>Cumhurbaşkanlığına yazılan tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	26 . II . 1952 ve 1/311
<i>Bu kanunun ilânının Başbakanlığa bildirildiğine dair Cumhurbaşkanlığından gelen tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	27 . II . 1951 ve 4/79
<i>Bu kanunun görüşmelerini gösteren tutanakların cilt ve sayfa numaraları</i>	:	Cilt Sayfa 12 217,218 13 185,225,772:786,786:811,814,815,818, 824:827

[Birleşim : 47 — 103 sıra sayılı Basmayazı 47 nci Birleşim Tutanağına bağlıdır.]